

Стратегічне управління міжнародним бізнесом в умовах глобальних
ризиків та геополітичної турбулентності

УДК 658.7:004

Красичкова В.Е.

д.е.н., проф. Строкович Ганна Віталіївна,

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця,

Харків, Україна.

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-5921-4545>

РОЛЬ ЦИФРОВІЗАЦІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ ТА СТІЙКОСТІ ЛАНЦЮГІВ ПОСТАЧАННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ РИЗИКІВ

У сучасних умовах глобальної нестабільності ланцюги постачання зазнають суттєвого впливу різноманітних ризиків, серед яких особливе місце займають геополітичні чинники, логістичні збої та трансформації світових ринків. Як зазначає Сандул М., глобальні ланцюги постачання перебувають у стані постійних змін, а їх розвиток дедалі більше залежить від здатності адаптуватися до зовнішніх викликів та структурних зрушень у світовій економіці [4, с. 78–80]. У таких умовах забезпечення стійкості та безпеки ланцюгів постачання стає критично важливим, адже від їх надійності залежить безперервність виробничих і розподільчих процесів. Отже, можна погодитися з думкою автора про те, що адаптивність і гнучкість є ключовими чинниками функціонування сучасних ланцюгів постачання.

Ланцюги постачання — це комплекс взаємопов'язаних процесів, що забезпечують рух матеріальних, фінансових та інформаційних потоків від постачальників до кінцевого споживача. Вони охоплюють планування,

виробництво, транспортування, зберігання та розподіл продукції, а також управління запасами та інформаційними потоками. Ефективне функціонування ланцюгів постачання визначає конкурентоспроможність підприємств і здатність економіки адаптуватися до зовнішніх потрясінь [4, с. 78–79]. Глобальні ризики, що впливають на ланцюги постачання, включають коливання попиту, перебої у постачанні сировини, логістичні збої, геополітичні конфлікти, кіберзагрози та пандемії [4, с. 81–82]. Ці фактори ускладнюють планування, підвищують ймовірність втрат і зменшують оперативність реагування на зміни ринкових умов. За оцінками Шарко В. та Слободянюк А., класичні методи управління ланцюгами постачання не завжди дозволяють адекватно реагувати на високий рівень невизначеності сучасного глобального ринку [5, с. 182]. Таким чином, викладене свідчить про необхідність пошуку нових управлінських підходів, здатних забезпечити більш ефективну протидію сучасним ризикам.

Одним із найефективніших способів підвищення стійкості та безпеки ланцюгів постачання є цифровізація логістичних процесів. Інтеграція складських систем у цифрове середовище дозволяє підвищити прозорість потоків, прискорити обробку інформації та оптимізувати управлінські рішення [5, с. 181–182]. Цифрова трансформація управління вантажними перевезеннями сприяє підвищенню керованості логістичних процесів і зменшенню операційних ризиків [6, с. 153–154]. Цифровізація включає використання автоматизованих систем управління, інтегрованих платформ ERP і SCM, аналітики великих даних та прогнозування попиту, що забезпечує відстеження даних, контроль і швидкість прийняття рішень. Отже, цифровізація виступає важливим інструментом підвищення прозорості та ефективності функціонування логістичних систем.

Водночас цифровізація створює нові виклики, зокрема у сфері інформаційної безпеки та захисту даних. Як зазначають Глинський Н., Довгун О. та Похопень Й., поширення цифрових рішень у компаніях і ланцюгах постачання супроводжується зростанням кіберризиків, що потребує комплексного підходу

до управління безпекою [1, с. 3–5]. Цифрові технології дозволяють компаніям ефективно управляти ризиками, які виникають у процесі функціонування, зокрема кіберзагрозами та порушеннями інформаційних потоків [1, с. 6–8]. Таким чином, можна зробити висновок, що цифровізація потребує паралельного розвитку систем кібербезпеки та управління інформаційними ризиками.

Практичне застосування цифровізації в логістиці охоплює широкий спектр технологій та рішень, спрямованих на підвищення ефективності та стійкості систем. Найбільш поширені інструменти — автоматизовані системи управління запасами, інтегровані платформи ERP і SCM, аналітика великих даних та прогнозування попиту, що дозволяє зменшити затримки у постачанні та ризики помилок у плануванні [5, с. 183]. Кутко Т. підкреслює, що цифрові платформи дозволяють швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища, оптимізувати маршрути поставок і оперативно адаптуватися до нестабільності ринку [2, с. 5–7]. Отже, впровадження цифрових інструментів створює передумови для формування більш гнучких та адаптивних логістичних систем.

Міжнародні дослідження підтверджують ефективність цифровізації для підвищення стійкості ланцюгів постачання. Лі Й. та Сонг Х. зазначають, що цифрова трансформація дозволяє швидко відновлюватися після збоїв і адаптуватися до непередбачуваних умов ринку [3]. Інноваційні цифрові рішення сприяють підвищенню гнучкості, прозорості та рівня координації між учасниками бізнес-процесів, що, у свою чергу, посилює їхню стійкість. Водночас Зайнуррафікі З. та Газалі Г. зазначають, що впровадження сучасних технологій дає змогу формувати більш адаптивні, відкриті та надійні логістичні системи, здатні ефективно реагувати на глобальні виклики й підвищувати конкурентоспроможність підприємств [7, с. 10–12]. Таким чином, міжнародний досвід підтверджує доцільність цифрової трансформації як стратегічного напрямку розвитку ланцюгів постачання.

Перспективи розвитку цифрових ланцюгів постачання передбачають поглиблення інтеграції технологій штучного інтелекту, інтернету речей (IoT) та

блокчейну. Це дає змогу забезпечити прозорість і передбачуваність управлінських рішень, автоматизувати ключові операції, а також здійснювати моніторинг і контроль потоків у режимі реального часу, формуючи більш гнучкі та надійні системи, здатні ефективно реагувати на глобальні ризики та підтримувати безперервність бізнес-процесів [1, с. 6–8; 7, с. 10–12]. Таким чином, цифровізація виступає не лише інструментом оптимізації, а й стратегічним фактором підвищення безпеки та стійкості ланцюгів постачання в умовах глобальних ризиків. Отже, подальший розвиток цифрових технологій є необхідною умовою забезпечення довгострокової стабільності та конкурентоспроможності сучасних логістичних систем.

Список літератури:

1. Hlynskyu N., Dovhun O., Pochopień J. Digitalization and cybersecurity in companies and supply chains: challenges and opportunities // Scientific Journal of Bielsko-Biala School of Finance and Law. — 2025. — Vol. 29, No. 1. — С. 1–10. — DOI: 10.19192/wsfig.sj1.2025.7.

2. Kutko T. I. Управління ланцюгами постачання в умовах релокації: цифрові рішення та механізми стійкості // Економіка та суспільство. — 2024. — № 60. — С. 1–10. — Режим доступу:

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6613>

3. Li J., Song H. The mechanism and impact of digital transformation on supply chain resilience in the manufacturing industry // Scientific Reports. — 2026. — Vol. 16. — Article 38930. — DOI: 10.1038/s41598-026-38930-9.

4. Sandul M. Трансформаційні фактори розвитку глобальних ланцюгів постачання // Економіка та держава. — 2023. — № 5. — С. 78–102. — Режим доступу: <https://ir.kneu.edu.ua/items/10b0a590-a9fd-4f38-9cb8-3739860eb524>

5. Sharko V., Slobodianiuk A. Інтеграція складських систем у процесі цифровізації ланцюгів постачання // Економіка та підприємництво. — 2025. — № 49. — С. 181–184. — Режим доступу:

<https://ir.kneu.edu.ua/items/b98e0df2-a327-478b-8d28-599a2e343a9c>

6. Smerichevska S., Kukulevska A. Цифрова трансформація управління вантажними перевезеннями у ланцюгах постачання // Сучасні проблеми економіки і підприємництва : матеріали наук. конф. — Київ : КНЕУ, 2023. — С. 153–155. — Режим доступу:

<https://ir.kneu.edu.ua/items/c626ae19-6ec1-442c-879f-2953c97df7df>

7. Zainurrafiqi Z., Gazali G. Supply chain digitalization, green supply chain, supply chain resilience toward competitiveness and MSMEs performance // Jurnal Aplikasi Manajemen. — 2024. — Vol. 22, No. 1. — С. 1–15. — Режим доступу:

<https://jurnaljam.ub.ac.id/index.php/jam/article/view/7892>